

Válek, Vlastimil

**Činnost brněnské pobočky Literárněvědné společnosti při ČSAV r.
1979**

*Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. D, Řada
literárněvědná. 1981, vol. 30, iss. D28, pp. 162-163*

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/108153>

Access Date: 04. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Od svého odchodu do důchodu r. 1963 do posledního roku svého života udržovala styky se svým bývalým pracovištěm. Jako člověk čestný, nezištný, ochotný kdykoli pomoci druhému získala si úctu všech svých spolupracovníků. V Marii Koutné-Ondrouškové jsme ztratili živé pojitko mezi starší generací našich slavistů a mezi dnešní literárněvědnou rusistikou.

Jaroslav Mandát

ČINNOST BRNĚNSKÉ POBOČKY LITERÁRNĚVĚDNÉ SPOLEČNOSTI PŘI ČSAV r. 1979

V roce 1979 rozvíjela brněnská pobočka Literárněvědné společnosti při ČSAV svou činnost v sekci základní a v medievalistické odborné skupině. V základní sekci se uskutečnilo 5 odborných přednášek.

Prof. dr. Jan Chloupek, CSc., promluvil 21. února na téma *Jazykové ztvárnění komunikativního aktu (též uměleckého)*. Poukázal na to, že zřejmá smíšenost jazykových prostředků v komunikativním aktu, jejich „neryzost“ ve vztahu k útvarům národního jazyka je vyvolána různým postavením komunikativního aktu na spojnicí mezi krajními postaveními jazykové situace: jedno z nich je dáno společenskou potřebou vyjadřovat se oficiálně, druhé souvisí s nutností vyjadřovat se důvěrně. Zdůraznil, že vypsěl společnost 20. století potřebuje i styl umělecké literatury přiblížit běžné mluvě. Poté se zmínil o výrazových prostředcích stylu odborného a stylu publicistického, vzájemně je porovnal a poukázal na to, v čem se publicistický styl stýká s uměleckým.

Dr. Hana Hrzalová, CSc., přednášela 4. dubna o *typologii české prózy sedmdesátých let*. Nejdříve promluvila o problémech vývoje socialistické prózy 1945–1979, poté o kontinuitě a diskontinuitě vývoje jednotlivých prozaických žánrů. Po charakteristice krizových tendencí v próze šedesátých let se věnovala beletrii let sedmdesátých. Zhodnotila ji jako celek a pojednala postupně o historickém, venkovském a společenském románu. V závěru se zaměřila na osobitost prózy Oty Pavla, sibiřských próz J. Kozáka a na proměny prózy L. Fukse a V. Párala.

Přednáška prof. dr. Karla Horálka, DrSc., na téma *Literární kódy a poetika* se uskutečnila 30. dubna. Autor srovnal neumělecké literární projevy s uměleckými, které mají dvojí kódovací základ: jazykový a umělecký (básnický). Dále se věnoval teoretickým otázkám, probral názory některých příslušníků ruské formální školy a jejich československých pokračovatelů. Zdůraznil, že literární kód byl považován za prostou modifikaci kódu jazykového a že hlavní doménou literární teorie se stávalo zkoumání básnického jazyka. Upozornil, že poměrně jednoduché funkční schéma veškeré řečové činnosti je odvozeno z komunikačního modelu, který vznikl doplněním jednoduchého modelu Bühlerova. Tyto myšlenky dále rozvedl, prohloubil a vhodně aplikoval.

Dr. Viktor Kudělka, CSc., zhodnotil 4. července *Držičův přínos světovému dramatu*. Dramatickým dílem Marina Držiče začíná novovek jihoslovanského divadla a dramatu; jeho pastorály a tzv. plautovské komedie znamenaly definitivní rozchod se středověkými tradicemi. V. Kudělka si všiml plebejského životního názoru lidových vrstev a Držičovy dramatické metody. Zdůraznil, že Držič razil cesty komedio-ografům španělského zlatého věku i komedii Shakespearově. Ukázal, že M. Držič je nejosobitějším tvůrcem mezi představiteli dubrovnicko-dalmatské renesance.

Dne 4. prosince promluvil doc. dr. Ivan Dorovský, CSc., na téma *K některým klíčovým metodologickým otázkám srovnávacího studia literatur*. Záběr přednášky byl široký a sledoval otázky vzájemných vztahů a styků formujících se národních společenství v zemích střední a jihovýchodní Evropy. K charakteristice jednotlivých typologicky shodných období literárního, obecně kulturního a ideového vývoje přistoupil z hlediska historicko-genetického a historicko-typologického srovnání. Pak se věnoval řešení řady problémů (otázkám ideové kulturních center, ohniskům kultury, jednotnému jazyku atd.). Závěrem doložil, že činnost center i významných tvůrců měla charakter mnohem širší než úzce nacionální. Proto by tvůrci přesahující rámec jedné

literatury měli patřit do dějin dvou nebo několika národních literatur.

Medievalistická odborná skupina zorganizovala v r. 1979 4 přednášky. Dne 28. února přednesla dr. J a n a N e c h u t o v á, CSc., referát o *Konrádu Waldhauserovi, reformním kazateli doby Karlovy*. V první části se věnovala Konrádu Waldhauserovi a myšlenkovým proudům doby Karla IV., v druhé části pak raně reformním prvkům v *Apologii* Konráda Waldhausera. Táž autorka uvedla 30. října *diskusi o novém vydání Kristiánovy legendy*, pořizeném r. 1979 prof. Jaroslavem Ludvíkovským. V úvodním slově se referentka zaměřila k problémům textověkritickým a k problémům interpretace těch míst legendy, jež jsou významná pro datování památky. V diskusi vystoupili specialisté z různých oborů.

Prof. dr. L e o p o l d Z a t o č i l, DrSc., promluvil 6. června na téma *K problematice Ackermanna aus Böhmen*. Autor se tímto jevem zabýval během celé své vědecké činnosti; jeho výklady byly přesné, důkladné a reagovaly na naši i zahraniční literaturu. K této ackermannovské literatuře se autor postavil kriticky a mnohde i polemicky. Snesl nové výsledky svého bádání a obohatil znalosti starší literatury.

Poslední přednáška se konala 11. prosince a uskutečnil ji dr. J i ř í K u t h a n. Pojednávala o *dvorském umění Přemysla Otakara II*. Tento panovník byl posouzen jako zakladatel, stavebník a objednavatel uměleckých děl. Autor upozornil, že dvorské umění Přemyslovy doby bylo výrazným fenoménem sociálním. Doložil, že hluboké sociální rozvrstvení středověké společnosti poznamenalo i ráz umělecké produkce.

Všechny přednášky konané medievalistickou odbornou skupinou byly navštíveny četnými odborníky z různých oborů, a proto i diskuse, které následovaly, byly mnohověrné a přinášely nové pohledy na řešenou problematiku.

Vlastimil Válek